

מועד קטן ד. (נקודתיים) עד ד: (שורה אחרונה)

ביאורים

"אי תניא תניא": הפירוש המקובל הוא שהאמורא מודה וחוזר בו מדבריו בעקבות ברייתא שנעלמה ממנו עד כה ומורה לעשות כדבריה (רש"י חגיגה יט ע"ב ועוד). פירוש אחר והפוך לביטוי זה הוא שהאמורא לא חוזר בו בעקבות ברייתא זו ואינו 'מתרגש' ממנה ואומר: אם שנויה, תהא שנויה, אך אני בשלי עומד ואיני חוזר בי (רש"י נדה כג ע"ב ועוד).

השקיה בחול המועד

מבור -	אסור (משום טירחה יתירה).
ממי גשמים (שבאגם) -	אסור (ר"א): מחשש שיתמעטו ויאלץ לטרוח. ר"י: גזירה משום מי בור).
מערוגה תחתונה לעליונה -	אסור (ראב"ש): אפילו מחלק תחתון של ערוגה לחלק עליון שלה - אסור).
מברכה רגילה -	אסור.
מברכה שזורם אליה אמת מים ממעיין -	מותר (מח' האם צריך שיוכל להשקות את רוב השדה בפעם אחת).
מברכה שנוטפים אליה מים משדה אחר -	מותר (בתנאי שהמים מטפטפים עדיין מהשדה הגבוהה).
השקאת ירקות כדי לאוכלן בחוה"מ -	ברייתא, ורבינא: מותרת.
השקאת ירקות כדי ליפותן -	רבא תוספתא (בהו"א): אסורה. אסורה.

שורש המחלוקת - פירוש היתר דליית ירקות רבינא: הכוונה להשקאה. ר"ת: הכוונה לדילול ירקות על ידי לקיטתן.

עשייה בחול המועד

הכנת ערוגות לגפנים -	אסורה (אבל מותר לחפור ערוגות שנסתמו).
חפירת אמת מים -	אסורה (אבל חכמים מתירים לתקן ולנקות אמה קיימת).
עקירת ענפי אילנות הגדלים בנהר -	מותרת (ראב"ד: מדין צורכי רבים, רמב"ם: כי אין טירחה).
פינוי מקור מעיין שנסתם -	מותרת (ראב"ד: מדין צורכי רבים, רמב"ם: כי אין טירחה).
פינוי שירטון שבאמצע הנהר -	מותרת (מדין צורכי רבים).

ראב"ע:

אסור לחפור אמה בשביעית.

הטעם לאיסור

דעה א': מפני שנראה כעודר. (אבל גם אם באים מים מיד לאחר החפירה אסור מהטעם של דעה ב')
דעה ב': כיוון שמכשיר את צידי החפירה לזריעה ע"י העפר הרך שמניח שם.

לפי דעה ב' כשמשליך את העפר רחוק - מותר [ואין לחשוש לכך שנראה כעודר, כי אין דרכו של עודר להשליך את העפר לרחוק].